

Riksdagens svar RSv 62/2025 rd – RP 190/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering, partilagen, vallagen och 10 § i lagen om medborgarinitiativ

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering, partilagen, vallagen och 10 § i lagen om medborgarinitiativ (RP 190/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Grundlagsutskottet (GrUB 3/2025 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009) 4 § 5 mom. och 6 §, sådana de lyder, 4 § 5 mom. i lag 651/2021 samt 6 § i sin svenska språkdräkt i lagarna 684/2010 och 651/2021 och i sin finska språkdräkt i lagarna 1689/2015 och 651/2021, samt *fogas* till lagen en ny 6 a § som följer:

4 §

Begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. Namnet på en enskild person får dock inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av den reklam som per-

Riksdagens svar RSv 62/2025 rd

sonen betalat för är mindre än 1 100 euro vid kommunalval eller mindre än 2 000 euro vid riksdagsval, presidentval, välfärdsområdesval eller Europaparlamentsval.

6 §

Huvudsakligt innehåll i redovisningen av valfinansieringen

En redovisning ska innehålla följande:

- 1) omnämnande av vilket val det är fråga om,
- 2) kandidatens namn, titel, yrke eller uppdrag, det parti som ställt upp kandidaten eller omnämnande av att kandidaten har varit kandidat för en valmansförening och vid riksdagsval den valkrets, vid välfärdsområdesval det välfärdsområde och vid kommunalval den kommun som kandidaten varit uppställd i,
- 3) kostnaderna för valkampanjen totalt samt specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader,
- 4) valfinansieringen totalt samt specificerad enligt kandidatens egna medel, utestående fakturer vid redovisningstidpunkten och andra lån som kandidaten har tagit upp och samtliga bidrag till kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten, grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag, partiet, partiföreningar och andra givare,
- 5) andra uppgifter om valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen som kandidaten anser behövliga.

En redovisningsskyldig vars valfinansiering vid kommunalval är mindre än 1 100 euro behöver dock inte lämna de uppgifter som avses i 1 mom. 3 och 4 punkten. Den redovisningsskyldige ska dock lämna en skriftlig försäkran om att valfinansieringen inte har överskridit den gräns som anges i detta moment.

En redovisningsskyldig som samtidigt varit kandidat i både välfärdsområdesval och kommunalval ska lämna en gemensam redovisning med uppgifter om valfinansieringen för bägge valen. I fråga om bidrag som ska redovisas separat i en sådan redovisning iakttas vad som i 6 a § 1 mom. föreskrivs om välfärdsområdesval.

6 a §

Särskilt innehåll i redovisningen av valfinansieringen

I redovisningen av valfinansieringen ska varje enskilt bidrag och dess givare redovisas separat, om bidragets värde är minst 1 100 euro vid kommunalval, eller minst 2 000 euro vid riksdagsval, presidentval, välfärdsområdesval eller Europaparlamentsval. Om bidraget har getts genom köp av specificerade varor eller tjänster, eller på något motsvarande sätt mot vederlag, ska endast bidragets nettovärde redovisas separat. Om ett enskilt bidrag som ska redovisas separat innehåller ett bidrag som uppgår till minst ovannämnda belopp och förmedlas från en tredje part, ska mottagaren även redovisa uppgifter om vem som lämnat det förmedlade bidraget.

Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag personen gett är mindre än de belopp som nämns i 1 mom.

Riksdagens svar RSv 62/2025 rd

Lån som tagits upp för att stödja kandidaten, de borgensförbindelser och tredjemanspanter som gäller lånen samt en plan för återbetalning av lånen ska också redovisas separat.

Om långgivaren är någon annan än ett sådant kreditinstitut som avses i 1 kap. 7 § i kreditinstitutslagen (610/2014) och lånebeloppet vid kommunalval är minst 1 100 euro och vid andra val minst 2 000 euro, ska också långgivaren uppges.

Om den valfinansiering som avses i 2 § 2 mom. överskrider kostnaderna för valkampanjen ska även överskottet från valfinansieringen redovisas. Om kandidaten har varken stödgrupp eller någon annan sammanslutning som avses 2 punkten i det momentet, eller om stödgruppen eller sammanslutningen inte är en juridisk person, överförs överskottet från valfinansieringen till kandidats egna medel.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av partilagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i partilagen (10/1969) 8 § 2 mom. 6 punkten, 8 b § 5 mom., rubriken för 8 c §, 8 c § 1 mom., 9 § 1 och 5 mom., 9 a § 1 mom., 9 b § 2 och 3 mom., 9 d § 1 och 2 mom., 9 e § 1 mom. samt 9 f §,

sådana de lyder, 8 § 2 mom. 6 punkten i lag 1214/2023, 8 b § 5 mom., 9 § 1 och 5 mom., 9 d § 1 och 2 mom. och 9 e § 1 mom. i lag 1688/2015, rubriken för 8 c §, 8 c § 1 mom., 9 a § 1 mom. och 9 b § 2 och 3 mom. i lag 683/2010 samt 9 f § i lagarna 683/2010 och 332/2020, och

fogas till 8 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 650/2021 och 1214/2023, nya 7 och 8 punkter, till lagen en ny 8 d § samt till 9 b §, sådan den lyder i lagarna 683/2010 och 650/2021, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 och 5 mom. blir 5 och 6 mom., som följer:

8 §

Bidrag till partier och partiföreningar

Som bidrag till partiet eller partiföreningen räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Som bidrag betraktas dock inte

6) statsunderstöd enligt 9 § eller sådant annat motsvarande understöd eller sådan annan motsvarande statsandel som baserar sig på lag, statsbudgeten eller ett välfärdsområdes eller en kommuns budget,

7) avgifter för förtroendevalda som betalas till ett parti eller en partiförening,

Riksdagens svar RSv 62/2025 rd

8) prestationer som beviljats av Europeiska unionens institutioner och motsvarande internationella organisationer och som baserar sig på deras budgetar.

8 b §

Begränsningar i fråga om bidrag

Ett parti och en partiförening ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. Namnet på en enskild person får dock inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av den reklam som personen betalat för är mindre än 2 000 euro.

8 c §

Aktuell redovisning av bidrag

En redovisning av det bidragsbelopp som ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning har fått och uppgift om givarens namn ska lämnas till statens revisionsverk, om värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera prestationer som en och samma givare har gett i bidrag är minst 2 000 euro per kalenderår. Redovisningen ska kompletteras alltid när värdet av ett bidrag från en och samma givare som har getts i form av nya prestationer efter det att redovisningen lämnats eller kompletterats överstiger det ovannämnda beloppet. Bidraget ska redovisas till bruttobelopp. Bidrag som inte har lämnats i pengar ska värderas och redovisas i pengar.

8 d §

Aktuell redovisning av lån som tagits upp

En redovisning av lån som ett parti, en partiförening eller en partinära sammanslutning har tagit upp ska lämnas till statens revisionsverk, om lånebeloppet från en och samma långgivare uppgår till minst 2 000 euro per kalenderår. I samband med redovisningen ska det också lämnas en plan över återbetalningen av lånen. Om långgivaren är någon annan än ett sådant kreditinstitut som avses i 1 kap 7 § i kreditinstitutslagen (610/2014) och lånebeloppet uppgår till minst 2 000 euro ska också långgivaren uppges.

Partiet ska se till att redovisningen görs. Redovisningen görs elektroniskt senast den 15 dagen i den kalendermånad som följer efter den månad då lånet tagits emot.

Statens revisionsverk meddelar närmare föreskrifter om redovisningen.

9 §

Statsunderstöd

Inom ramen för statsbudgeten kan ett parti som är företrätt i riksdagen beviljas understöd för sin i stadgarna och i det allmänna programmet angivna offentliga verksamhet. Understödet ska

Riksdagens svar RSv 62/2025 rd

fördelas mellan partierna i förhållande till det antal riksdagsmandat de fått vid senaste riksdagsval. En del av understödet till ett parti kan anvisas för stödjande av verksamheten i en annan sammanslutning eller stiftelse som förverkligar användningsändamålet för understödet.

På beviljande, utbetalning, användning, anvisande och överföring av samt tillsyn över understödet ska i övrigt utöver denna lag tillämpas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen (688/2001).

9 a §

Bokföring

På bokföringsskyldigheten, bokslutet och verksamhetsberättelsen för ett parti och för en förening som avses i understödsbeslutet tillämpas vad som föreskrivs i bokföringslagen och föreningslagen (503/1989). De ska i samband med bokslutet dessutom lägga fram en redovisning för användningen av det understöd som avses i 9 § samt uppgifterna i aktuella redovisningar liksom också en redovisning för kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen.

9 b §

Uppgifter som ska redovisas om kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen

Varje enskilt bidrag som tagits emot under kampanjperioden och dess givare ska redovisas separat, om bidragets värde är minst 2 000 euro. Flera prestationer från en och samma givare under kampanjperioden ska räknas ihop och redovisas som ett enda bidrag. Bidraget ska redovisas till bruttobelopp. Bidrag som inte har lämnats i pengar ska värderas och redovisas i pengar. Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag personen gett är mindre än 2 000 euro.

Om bidraget innehåller bidrag till ett belopp av minst 2 000 euro som förmedlas från en tredje part, ska mottagaren redovisa även uppgifter om vem som lämnat det förmedlade bidraget.

Lån som partiet och den förening som avses i understödsbeslutet har tagit upp för att täcka kostnaderna för valkampanjen och planen för återbetalning av lånen ska redovisas separat. Om långgivaren är någon annan än ett sådant kreditinstitut som avses i 1 kap. 7 § i kreditinstitutslagen och lånebeloppet är minst 2 000 euro, ska också långgivaren uppges.

9 d §

Inlämnande av bokslutshandlingar

Ett parti ska till statens revisionsverk lämna in partiets och i understödsbeslutet avsedda förenings revisionsberättelse eller verksamhetsgranskningsberättelse, verksamhetsberättelse, om en sådan har upprättats, och bokslut samt de redovisningar och uppgifter som anges i 9 a § 1 mom. Föreningar som avses i understödsbeslutet ska för ändamålet lämna in motsvarande handlingar

Riksdagens svar RSV 62/2025 rd

och uppgifter till det berörda partiet. Handlingar och uppgifter som gäller partiet ska lämnas in inom tre månader från det att partiets bokslut har fastställts. Handlingar och uppgifter som gäller föreningar som avses i understödsbeslutet ska lämnas in inom en månad från det att föreningens bokslut har fastställts. Handlingarna i fråga ska också lämnas in för en sådan räkenskapsperiod under vilken föreningen har varit införd i partiregistret under endast en del av perioden.

En sammanslutning eller stiftelse som anmälts vara en partinära sammanslutning ska inom tre månader från det att sammanslutningens eller stiftelsens bokslut har fastställts till statens revisionsverk lämna in sin revisionsberättelse, verksamhetsberättelse, om en sådan har upprättats, och bokslut samt en specifikation som avses i 9 a § 2 mom., ett utlåtande som avses i 9 c § 3 mom. samt en verksamhetsgranskingsberättelse om en sådan har upprättats. En sammanslutning eller stiftelse vars fond har anmälts vara en partinära sammanslutning ska lämna in motsvarande handlingar inom tre månader från det att sammanslutningens eller stiftelsens bokslut har fastställts. Handlingarna i fråga ska också lämnas in för en sådan räkenskapsperiod under vilken sammanslutningen eller stiftelsen har varit en partinära sammanslutning under endast en del av perioden.

9 e §

Tillsyn

Statens revisionsverk ska övervaka användningen av det understöd som avses i 9 § samt att ett parti, partinära sammanslutningar, i understödsbeslutet avsedda föreningar och sådana andra sammanslutningar eller stiftelser som avses i 9 § (*tillsynsobjekt*) i sin verksamhet iakttar denna lags bestämmelser om bidrag, redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt utarbetande och inlämnande av anknytande handlingar och uppgifter. Vid fullgörandet av denna uppgift kan verket granska tillsynsobjektets bokföring och medelsanvändning och vid behov uppmana tillsynsobjektet att fullgöra de skyldigheter som följer av denna lag.

9 f §

Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter

I registret över redovisning av partifinansiering ska de uppgifter registreras som ingår i redovisningar enligt 8 c och 8 d §, i specifikationer enligt 9 a § 2 mom. och 9 b § och i handlingar enligt 9 d §. Statens revisionsverk är personuppgiftsansvarig för registret. Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att ur registret få kopior samt uppgifter genom ett allmänt datanät.

Arkivlagen (831/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innehåller i övrigt bestämmelser om förvaring av de aktuella redovisningarna och förhandsredovisningarna och lagring av övriga uppgifter i redovisningsregistret samt om tillgången till handlingarna och uppgifterna.

Denna lag träder i kraft den

_____ 20 .

Lag

om ändring av vallagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i vallagen (714/1998) 11 § 3 mom., sådant det lyder i lag 271/2013,
ändras 11 § 1 mom., 16 § 3 mom., 29 § 1 mom., 42 § 1 mom., 53 § 1 mom., det inledande stycket i 60 § 2 mom., rubriken för 99 §, 99 § 2 mom., 112 §, 143 § 4 mom. och 143 l § 3 mom. 2 punkten,
av dem 11 § 1 mom. sådant det lyder i lag 271/2013, 16 § 3 mom. sådant det lyder i lag 361/2016, 29 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1132/2019, 42 § 1 mom. sådant det lyder i lag 431/2010, rubriken för 99 § och 99 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1404/2009 samt 143 l § 3 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 649/2021 och
fogas till 99 §, sådan den lyder i lag 1404/2009, ett nytt 3 mom. och till 185 §, sådan den lyder i lag 649/2021, ett nytt 2 mom. som följer:

11 §

Valkrets nämnd

Regionförvaltningsverket ska i god tid före riksdagsval i varje valkrets som nämns i 5 § tillsätta en valkrets nämnd. Dess mandatperiod varar till dess en ny nämnd är vald. Nämnden tillsätts av det regionförvaltningsverk till vars område valkretsen eller en stor del av den hör geografiskt.

16 §

Valnämndens och valbestyrelsens arbete

Valnämnden utser för röstningen på valdagen ett eller flera valbiträden. Bestämmelser om valbiträde finns i 73 §. Valnämnden kan anlita biträdande personal för räkningen och ordnandet av röstsedlarna samt för sådan anteckning i rösträttsregistret som avses i 77 § och för användning av justitieministeriets andra datasystem. Valbestyrelsen kan anlita biträdande personal för användning av rösträttsregistret.

Riksdagens svar RSV 62/2025 rd

29 §

Användningen av rösträttsregistret

I rösträttsregistret antecknas i enlighet med 5 och 6 kap. när och var den röstberättigade har röstat. Anteckningen kan göras av en valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe eller av valbestyrelsen eller av valnämnden, eller den kommunala centralvalnämnden eller, på den kommunala centralvalnämndens begäran, av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Om anteckningen konstateras vara oriktig, kan den rättas endast av den kommunala centralvalnämnden eller, på dennas begäran, av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

42 §

Kandidatförteckningar för presidentval

Helsingfors valkrets nämnd uppgör vid det sammanträde som hålls den 38 dagen före valdagen en kandidatförteckning för presidentvalet på vilken tillämpas vad som föreskrivs i 41 § om sammanställningen av kandidatlistor.

53 §

Leverans av handlingar och valstämplar

Justitieministeriet ska i god tid före förhandsröstningens början sända handlingar som ska användas vid förhandsröstning till de kommunala centralvalnämnderna. Centralvalnämnderna ska vidarebefordra handlingarna till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena, valförrättarna vid hemmaröstning och valbestyrelserna. Sådana handlingar ska också sändas till utrikesministeriet för vidarebefordran till de finska beskickningar och till befälhavarna på de finska fartyg som utgör förhandsröstningsställen.

60 §

Åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

När rösträttsregistret är i bruk på förhandsröstningsstället, ska valförrättaren eller valbestyrelsen

Riksdagens svar RSv 62/2025 rd

99 §

Förvaring av handlingar

Efter det att valresultatet har fastställts ska röstsedlarna och ett exemplar av sammanställningen av kandidatlistorna eller av kandidatförteckningen för presidentvalet läggas in i ett omslag som förseglas på det sätt som justitieministeriet bestämmer. De ska förvaras tills närmast följande motsvarande val har förrättats. Valkretsnsämnden överlämnar handlingarna till regionförvaltningsverket för förvaring.

Valkretsnsämndens protokoll jämte bilagor förvaras varaktigt i enlighet med justitieministeriets föreskrifter.

112 §

Medlemsomröstning

För uppställandet av kandidater ska ett parti inom valkretsen förrätta en på hemlig och lika rösträtt baserad medlemsomröstning, i vilken de inom valkretsen bosatta personmedlemmarna av partiet och dess basorganisationer har rätt att delta.

En medlemsomröstning ordnas dock inte, om för den har nominerats högst så många personer som partiet har rätt att ställa upp som kandidater inom valkretsen. En medlemsomröstning behöver inte heller ordnas, om partiet med hjälp av sina stadgar eller på något annat sätt ser till att de i valkretsen bosatta medlemmarnas demokratiska inflytande förverkligas vid kandidatuppställningen.

143 §

Åtgärder när en presidentkandidat eller den som valts till president får bestående förhinder eller avlider

I fråga om uppställande av en kandidat och om ingivning av kandidatansökan i de fall som avses i denna paragraf tillämpas 129—134 §. En kandidat som tidigare i föreskriven ordning har blivit uppställd av ett parti eller en valmansförening anses utan ny ansökan fortfarande vara kandidat för partiet eller valmansföreningen, om inte partiet eller valmansföreningen har återtagit sin tidigare ansökan eller den uppställda kandidaten sitt samtycke enligt 133 eller 134 §. Återtagande av ansökan eller samtycke ska göras hos Helsingfors valkretsnsämnd senast den 47 dagen före valdagen före klockan 16.

Riksdagens svar RSv 62/2025 rd

143 1 §

Fastställande av valresultatet vid välfärdsområdesval

Välfärdsområdesvalnämnden ska utan dröjsmål så snart valresultatet fastställts

2) lämna välfärdsområdesfullmäktige en förteckning över dem som blivit valda till fullmäktige och över deras ersättare och tillkännage förteckningen på det sätt som välfärdsområdets tillkännagivanden görs kända,

185 §

En valmyndighets straffrättsliga ansvar

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på den personal som valkrets-nämnden, välfärdsområdesvalnämnden och den kommunala centralvalnämnden anställt.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 10 § i lagen om medborgarinitiativ

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om medborgarinitiativ (12/2012) 10 §, sådan den lyder i lag 1276/2019, som följer:

10 §

Det europeiska medborgarinitiativet

En stödförklaring för ett europeiskt medborgarinitiativ kan undertecknas av en finsk medborgare som fyllt 16 år.

I Finland är Transport- och kommunikationsverket den behöriga myndighet som avses i artikel 20.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/788 om det europeiska medborgarinitiativet.

I Finland är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata den behöriga myndighet som avses i artikel 20.2 i den i 2 mom. nämnda förordningen. Myndigheten för digitalisering och be-

Riksdagens svar RSv 62/2025 rd

folkningsdata är inom sitt ansvarsområde den kontaktpunkt som avses i artikel 4.6 i den förordningen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 11.6.2025

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare